

Odsustvovanje/izostajanje sa nastave je najvažniji signal upozorenja – zašto je toliko indikativan?

Naročito neopravdani izostanci su najindikativniji signal upozorenja za kasnije osipanje širom Evrope. Veoma je važno što se ovaj signal može lako pratiti i meriti za svakog učenika, što pruža prostor za organizovanje dobro ciljane intervencije. Iz tih razloga zakonom je regulisano kako se kažnjava, prati i utiče na preterano izostajanje iz škole što ponekad uključuje i finansijske posledica po porodicu. U prilog tome ide da što je veća stopa izostanaka to je veći rizik od osipanja kako kažu istraživači. Procena iz SAD daje tačne brojeve o ovim procenama. Prema mišljenju eksperata na samom početku srednjoškolskog školovanja očigledno je ko su učenici koji potencijalno mogu napustiti školovanje: ukoliko učenik izostane više od sedam dana tokom prvog polugodišta, veoma je visoka verovatnoća da neće steći diplomu srednje škole.

Odabir izvora koji govore o ovoj temi:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.
http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Heppen, J. B., Bowles Therriault, S., (2008): *Developing Early Warning Systems to Identify Potential High School Dropouts*. American Institutes for Research.
http://www.betterhighschools.org/pubs/ews_guide.asp p. 3.

Kako se dokumentuje?

Statistike o izostancima su jedan od vodećih indikatora u školama mnogih zemalja. Praćenje ovih podataka predviđeno je u svim zemljama ali su različiti akteri zaduženi za sprovođenje tog procesa. U Mađarskoj razredne starešine i direktori škola imaju ključnu ulogu, kao i javni beležnik ili centri za socijalnu zaštitu i starateljstvo. Jedan primer dobro dizajniranog sistema za prikupljanje i širenje informacija je Holandski model koji koristeći online platformu za praćenje izostanaka upućuje informacije direktno stručnjaku koji je u lokalnoj samoupravi zadužen da poseti porodicu nakon određenog broja izostanaka učenika.

U Irskoj i Velikoj Britaniji postoji odvojen sistem za prevenciju i praćenje osipanja tako da postoji institut koji je zadužen za ovaj problem i koji na godišnjem nivou beleži stope izostajanja učenika.

Odabir izvora koji govore o ovoj temi:

Reducing early school leaving: Key messages and policy support Final Report of the Thematic Working Group on Early School Leaving November 2013

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/doc/esl-group-report_en.pdf

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Koji su ključni razlozi za tako visok stepen izostanaka?

Odsustvovanje sa nastave nije uzrok samo po sebi već simptom dubljih promena u učeniku. U većini slučajeva ti pozadinski razlozi leže u porodičnoj krizi (npr. učenik mora i da radi pored škole) ili u tome što učenici ne vide da im školovanje može pomoći u daljem životu.

Još jedan razlog za odsustvovanje je i isključenost iz socijalne grupe i nebezbedno okruženje.

Zbog svega navedenog učenicima nisu potrebne kazne koliko podrška, jer kažnjavanje teško može promeniti duboke razloge koji stoje iza određenog ponašanja. Ali za efikasnu pomoć ključno je da različiti sektori saraduju.

Grupe koje su u posebnom riziku

Prema nalazima istraživanja učenici starosti između 15-18 godina sa nešto nižim nivoom kontrole od strane roditelja su najrizičnija grupa za veliki broj neopravdanih izostanaka.

Svi učenici koji se na neki način razlikuju od tipičnih, većinskih učenika takođe često imaju teškoće. Mladi koji pripadaju etničkim manjinama ili su izbeglice u većem riziku su od siromaštva i diskriminacije što sve vodi ka teškoćama u obrazovnoj putanji. Tu su i učenici koji imaju razvojne teškoće jer njihove smetnje ugrožavaju kvalitetno učešće u obrazovanju. Učenicima koji su izolvani i neprihvaćeni od vršnjaka najčešće aktivnosti van škole ulivaju osećaj sigurnosti ali to vodi otuđivanju od samog školskog procesa.

Odabir izvora koji govore o ovoj temi:

Judit Juhasz (2015): *Final report on Crocoos – Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project background research*. Tempus Public Foundation, Budapest. Ch. V.

http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Final%20research%20report_Early%20school%20leaving%20policies_Crocoos.pdf

Dobar primer. Holandija.

Holandija je sjajan primer sistematične politike i prakse u suočavanju sa osipanjem. 2003 godine političkom odlukom je omogućeno da se naglo smanji stopa osipanja. Celokupan sistem se zasniva na strogoj administraciji i praćenju osipanja mehanizmima podrške. Nakon neopravdanog izostanka

nastavnik odmah kontaktira roditelje. Od 2009 godine Holanđani imaju sistem koji beleži sve izostanke zajedno sa mogućim uzrocima tih izostanaka. Svaki nastavnik ima ulogu u procesu dokumentovanja ovog problema. Za više od 16 izostanaka tokom četiri sedmice podaci direktno alarmiraju stručnjaka iz lokalne zajednice koji posećuje porodicu i pruža potrebnu podršku. Ovaj pristup je izabran zato što akcentuje pomagački umesto pristupa orjentisanog na kažnjavanje.

Odabir izvora koji govore o ovoj temi:

Jelena Joksimovic, Juhász Judit, Mihályi Krisztina, Tomcsik Dóra (2014): *Early warning systems in six European countries*. Desk research report on study visit countries in the framework of CROCOOS– Cross-sectoral cooperation focused solutions for the prevention of early school leaving project. Interim report. Tempus Public Foundation, Budapest. http://oktataskepzes.tka.hu/content/documents/CroCooS/Early%20warning%20systems%20in%20six%20European%20countries_interim%20report.pdf

Strand, M. A-S., Granlund, M. (2013): *The School Situation for Students with a High Level of Absenteeism in Compulsory School: Is There a Pattern in Documented Support?* Jönköping University. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00313831.2013.773561>

[brochure about the Dutch approach: http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2012/2012026_OCW_VSV_UK-versie_VSV_beleid_LR_internet.pdf](http://www.aanvalopschooluitval.nl/userfiles/file/2012/2012026_OCW_VSV_UK-versie_VSV_beleid_LR_internet.pdf)

Ključne reči: signali upozorenja, odsustvovanje sa nastave, prikupljanje podataka, razlozi za osipanje

<<< Disclaimer >>>

This material was made in the framework of CroCooS – Prevent dropout! project. For more information visit this site: <http://crocoos.tka.hu>.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. This material can be found on the project website: <http://crocoos.tka.hu>.

CroCooS Resource Pool elements by [CroCooS partnership](#) is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](#). Based on a work at <http://crocoos.tka.hu>. Permissions beyond the scope of this license may be available at <http://crocoos.tka.hu>. For more information about this CC license, visit [this site](#).

